

DÔVODOVÁ SPRÁVA

B. Osobitná časť

K čl. I

Vymedzuje sa predmet úpravy pravidiel, ktorými sa pre štátne orgány upravujú transparentné zásady využívania právnych služieb advokátov zo strany štátu vrátane ich výberu a odmeňovania (ďalej len „pravidlá“). Pravidlá ustanovujú podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby štátny orgán mohol využiť externé právne služby poskytované advokátom [advokátom sa rozumie každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená vykonávať advokáciu podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“)], základné podmienky a pravidlá výberu advokáta, základné pravidlá úpravy zmluvných vzťahov s vybraným advokátom vrátane odmeňovania, organizačné zabezpečenie pri zabezpečovaní a využívaní právnych služieb štátnym orgánom a zverejňovanie vymedzených informácií a dokumentov vyhotovovaných v procese výberu advokáta.

Pravidlá sa vzťahujú na všetky právne služby poskytované advokátom v zmysle zákona o advokácii, t. j. na právne služby sporového charakteru (napr. zastupovanie v konaniach pred súdmi, orgánmi verejnej moci, príp. inými právnymi subjektmi atď.), ako aj na právne služby nespоровého charakteru (napr. poskytovanie právnych rád, právnych rozborov a analýz, prípadne akákoľvek iná forma právneho poradenstva a právnej pomoci atď.).

Keďže sa pravidlá vzťahujú na všetky právne služby poskytované advokátom, je potrebné ich uplatňovať pri akomkoľvek zabezpečovaní externých právnych služieb štátnym orgánom. Odsek 3 preto upravuje vzťah pravidiel k zákonu č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“).

Z dostupných výkladov zákona o verejnom obstarávaní vyplýva, že tento zákon sa nevzťahuje na obstarávanie právnych služieb tzv. sporového charakteru [§ 1 ods. 2 písm. n) zákona o verejnom obstarávaní], čo však nevylučuje možnosť štátneho orgánu postupovať podľa ustanovení zákona o verejnom obstarávaní aj pri obstarávaní právnych služieb tzv. sporového charakteru na základe vlastného rozhodnutia; v prípade obstarávania ostatných právnych služieb (t. j. právne služby tzv. nespоровého charakteru) upravuje zákon o verejnom obstarávaní rôzny procesný postup verejného obstarávania v závislosti od predpokladanej hodnoty zákazky (tzv. finančné limity podľa § 5 zákona o verejnom obstarávaní) a s tým súvisiaci rôzny rozsah a obsah povinností obstarávateľa alebo verejného obstarávateľa v procese verejného obstarávania. V dôsledku uvedeného predkladateľ vyhodnotil ako opodstatnenú požiadavku zmierniť možnú disproporciu medzi povinnosťami ustanovenými zákonom o verejnom obstarávaní pri obstarávaní právnych služieb advokáta a povinnosťami pri zabezpečovaní právnych služieb advokáta podľa týchto pravidiel.

Na základe uvedeného sa vylučuje aplikácia čl. 4 (výber advokáta) pravidiel s výnimkou čl. 4 ods. 5 písm. e) a ods. 9 pri

1. obstarávaní právnych služieb podľa zákona o verejnom obstarávaní alebo
2. zabezpečovaní právnych služieb podľa pravidiel, ktorých predpokladaná celková hodnota nepresahuje finančný limit podľa § 5 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní (t. j. zabezpečovaní právnych služieb, na ktoré sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje a ktorých predpokladaná celková hodnota je v súčasnosti nižšia ako 260.000 eur).

Uvedené znamená, že pri verejnom obstarávaní právnych služieb advokáta musia byť zohľadnené konkrétne ustanovenia pravidiel týkajúce sa hodinovej odmeny advokáta [čl. 4 ods. 5 písm. e) a ods. 9], t. j. obstarávateľ alebo verejný obstarávateľ je povinný v rámci verejného obstarávania požadovať od uchádzačov predloženie prehľadu budúcich nákladov podľa čl. 4 ods. 5 písm. e) pravidiel a súčasne informovať uchádzačov o aplikácii ustanovenia čl. 4 ods. 9 a čl. 6 ods. 4 pravidiel, resp. o týchto podmienkach úpravy hodinovej odmeny, ktoré musia byť zohľadnené v návrhu zmluvy o poskytovaní právnych služieb; taktiež sa v prípade verejného obstarávania právnych služieb osobitným spôsobom upravuje zverejňovanie informácií (čl. 8 ods. 2) a posudzovanie podmienok nevyhnutnosti a účelnosti, ak výsledkom verejného obstarávania má byť rámcová dohoda.

Pri zabezpečovaní právnych služieb podľa pravidiel, ktorých predpokladaná celková hodnota nepresahuje finančný limit podľa § 5 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní (t. j. pri zabezpečovaní právnych služieb, ktorých predpokladaná celková hodnota je v súčasnosti nižšia ako 260.000 eur) sa rovnako neaplikuje čl. 4 s výnimkou čl. 4 ods. 5 písm. e) a ods. 9, t. j. štátny orgán je oprávnený v tomto prípade uzatvoriť zmluvu o poskytovaní právnych služieb bez splnenia podmienok výberu advokáta uvedených v čl. 4, avšak štátny orgán nemôže uzatvoriť zmluvu o poskytovaní právnych služieb skôr, ako advokát, s ktorým sa má zmluva o poskytovaní právnych služieb uzatvoriť, predloží prehľad budúcich nákladov [čl. 4 ods. 5 písm. e) a ods. 9]. Súčasne zmluva o poskytovaní právnych služieb musí zohľadňovať pravidlo upravené v druhej vete čl. 4 ods. 9 pravidiel (reálny počet hodín poskytovania právnych služieb nesmie prekročiť o viac ako 30% predpokladaný počet hodín poskytovania právnych služieb).

Na účely pravidiel sa definuje pojem štátny orgán a nadriadený orgán. Pri vymedzení pojmu štátny orgán sa vychádza z toho, že pravidlá sa môžu vzťahovať len na tie orgány štátnej správy, ktoré spadajú do ústavného postavenia vlády Slovenskej republiky ako vrcholného orgánu výkonnej moci, avšak pravidlá môžu byť aplikované aj inými štátnymi orgánmi na základe odporúčania vlády Slovenskej republiky, prípadne inými subjektmi. Z uvedeného dôvodu sa štátnym orgánom na účely pravidiel rozumie každá právnická osoba, ktorá je povinná pri verejnom obstarávaní právnych služieb alebo zabezpečovaní právnych služieb pravidlá dodržiavať na základe (návrhu) uznesenia vlády Slovenskej republiky č..., pravidlá dodržiava na základe odporúčania vlády Slovenskej republiky v zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky č. ..., alebo postupuje podľa pravidiel na základe vlastného rozhodnutia (napr. obec, VÚC a pod.) alebo na základe odporúčania nadriadeného orgánu.

Nadriadeným orgánom sa na účely pravidiel rozumie štátny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený príslušnému štátnemu orgánu, t. j. štátnemu orgánu, v ktorom vznikla potreba zadovážiť externé právne služby advokáta; nadriadenosť sa skúma z hľadiska vecnej pôsobnosti štátneho orgánu a nadriadeného orgánu. Pri ministerstvách a ostatných ústredných orgánoch štátnej správy sa nadriadenosť neposudzuje.

K čl. 2

Pri využívaní externých právnych služieb štátom (štátnym orgánom) sa zakotvuje generálna klauzula, v zmysle ktorej môže štát (štátny orgán) zadovážiť a využívať externé právne služby advokátov len v prípade nevyhnutnosti a účelnosti, nakoľko štát má mať (musí mať) k dispozícii dostatočný odborný (profesionálny) personálny aparát a v prípade potreby je povinný tento personálny aparát doplniť. Pri využívaní právnych služieb advokátov sa tak vo všeobecnosti proklamuje nevyhnutnosť (t. j. nevyhnutná potreba zabezpečenia právnych služieb advokátov, ktoré nie je štátny orgán schopný sám v potrebnom časovom horizonte efektívne, hospodárne a účinne zabezpečiť) a účelnosť ich využitia (nejde o zbytočné, neefektívne, nekvalitné, nepožadované alebo nepodstatné právne služby), pričom táto nevyhnutnosť a účelnosť sa preukazuje tzv. testom nevyhnutnosti (čl. 3 ods. 2).

V odseku 2 sa zdôrazňuje aplikácia a dodržiavanie základných zásad a to zásada transparentnosti (informovanosti, ktorá plní najmä účel verejnej kontroly), zásada proporcionality (primeranosti) a zásada hospodárnosti a efektívnosti nakladania s verejnými prostriedkami, ktoré sa uplatňujú v každom štádiu zabezpečovania (aj verejného obstarávania) externých právnych služieb, vrátane štádia posudzovania nevyhnutnosti a účelnosti využívania právnych služieb advokáta (test nevyhnutnosti).

Okrem uvedeného sa zdôrazňuje prevenčná povinnosť štátu vo vzťahu k možnosti vzniku konfliktu záujmov, narušenia alebo obmedzenia hospodárskej súťaže a povinnosť štátu dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania.

K čl. 3

Testom nevyhnutnosti sa rozumie proces, v ktorom štátny orgán skúma a posudzuje ustanovené podmienky preukazujúce nevyhnutnosť a účelnosť využitia právnych služieb advokáta, pričom výsledkom tohto procesu je písomný záznam z testu nevyhnutnosti. Ustanovujú sa tri základné podmienky testu nevyhnutnosti, ktorých kumulatívne naplnenie je predpokladom na to, aby príslušný štátny orgán bol oprávnený iniciovať proces výberu advokáta či už podľa zákona o verejnom obstarávaní alebo podľa pravidiel.

Prvou kumulatívnou podmienkou je nedostatočná personálna kapacita štátneho orgánu a v prípade, ak štátny orgán vyhodnotí personálnu kapacitu ako dostatočnú, nedostatočná odbornosť personálnych kapacít. Pravidlá posudzovania (ne)dostatočnej personálnej kapacity a (ne)dostatočnej odbornosti personálnych kapacít sú upravené v samostatných odsekoch pravidiel (odsek 4 a 5).

Charakter podstaty právnej služby je určujúci pre splnenie druhej kumulatívnej podmienky testu nevyhnutnosti. Druhá podmienka je tak splnená vtedy, ak podstata právnej služby nespočíva vo vlastnej rozhodovacej alebo legislatívnej činnosti príslušného štátneho orgánu alebo v priamej súvislosti s ňou, t. j. predmet právnej služby sa netýka rozhodovacích procesov príslušného štátneho orgánu, ktoré štátny orgán vykonáva na základe všeobecne záväzných právnych predpisov, vrátane výsledkov týchto rozhodovacích procesov (napr. štátny orgán sa nemôže nechať zastúpiť v správnom súdnom konaní, nakoľko v tomto konaní štátny orgán musí byť schopný sám efektívne a účinne obhájiť svoje (správne) rozhodnutie, opatrenie, zásah, svoju správnu úvahu použitú v správnom rozhodnutí atď.) alebo legislatívnej činnosti štátneho orgánu (napr. nie je žiaduce, aby štátny orgán plnil svoje legislatívne povinnosti prostredníctvom externých subjektov, t. j. ponechal vypracovať návrh zákona alebo vykonávacieho predpisu advokátom, prípadne iným externým subjektom atď.). Uvedené nebráni štátnemu orgánu spolupracovať s advokátmi pri výkone svojej činnosti bez nároku na odmenu (napr. účasť v pracovnej skupine pri vypracovaní právneho predpisu týkajúceho sa činnosti advokátov a pod.).

Treťou a poslednou podmienkou testu nevyhnutnosti, ktorá musí byť splnená je podmienka významnosti predmetu právnej služby, t. j. predmet právnej služby je z hľadiska strategického alebo hospodárskeho významu, alebo z hľadiska jeho hodnoty na takej úrovni, že zabezpečenie právnych služieb v tomto smere je nevyhnutne potrebné externým špecializovaným subjektom (advokátom). Posudzovanie podmienky významnosti je vecou príslušného štátneho orgánu, jeho vnútorných rozhodovacích procesov, ktorý je povinný po zohľadnení všetkých relevantných údajov a informácií, ktoré má k dispozícii, vyhodnotiť, či predmet právnej služby je vzhľadom na možné očakávané dopady, napr. hospodárske, strategické, finančné, medzinárodné, politické a pod., na takej úrovni, ktorá nevyhnutne vyžaduje zabezpečenie externých právnych služieb (t. j. napríklad je účelnejšie a efektívnejšie zabezpečiť externé právne služby).

Vzhľadom na skutočnosť, že test nevyhnutnosti musí byť splnený bez ohľadu na to, akým spôsobom plánuje štátny orgán zabezpečiť právne služby advokáta (verejné obstarávanie podľa zákona o verejnom obstarávaní alebo zabezpečenie právnych služieb podľa pravidiel), odsek 3 zakotvuje pravidlo, že v prípade verejného obstarávania právnych služieb podľa zákona o verejnom obstarávaní, výsledkom ktorého má byť rámcová dohoda, sa vyžaduje splnenie testu nevyhnutnosti až v štádiu obstarávania právnych služieb, v ktorom dochádza k uzatváraniu konkrétnych tzv. realizačných zmlúv na základe uzatvorenej rámcovej dohody (k zadávaniu zákaziek na základe uzatvorenej rámcovej dohody), nakoľko v prípade verejného obstarávania, výsledkom ktorého má byť rámcová dohoda, nie je objektívne možné skúmať splnenie podmienok testu nevyhnutnosti.

Odsek 4 a odsek 5 vymedzuje pravidlá skúmania a posudzovania prvej kumulatívnej podmienky testu nevyhnutnosti a to podmienky nedostatočnej personálnej kapacity a nedostatočnej odbornosti personálnych kapacít štátneho orgánu. V oboch prípadoch platí, že sa posudzujú len tie personálne kapacity štátneho orgánu, ktoré vecne spadajú do konkrétneho organizačného útvaru štátneho orgánu (napr. právny odbor, sekcia legislatívy, sekcia

ekonomiky, osobný úrad a pod.), v kompetencii ktorého je riešenie a vybavovanie predmetnej právnej služby v zmysle vnútorných predpisov (napr. organizačný poriadok, služobný poriadok a pod.). Smerodajnou je v tomto prípade aj pracovná (služobná) náplň konkrétneho (štátneho) zamestnanca tohto organizačného útvaru štátneho orgánu, nakoľko poskytovanie právnych služieb musí byť podľa služobnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy súčasťou povinností týchto (štátnych) zamestnancov. Pre posúdenie (ne)dostatočnej personálnej kapacity je teda podstatné, či príslušný organizačný útvar štátneho orgánu, do pôsobnosti ktorého vybavovanie predmetu právnej služby v zmysle vnútorných predpisov patrí, má k dispozícii (ne)dostatočný (reálny) počet (štátnych) zamestnancov s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, ktorí sú oprávnení a povinní v zmysle uzatvorenej pracovnej alebo služobnej zmluvy danú vec riešiť. Pri posudzovaní (ne)dostatočných personálnych kapacít sa prihliada aj na objem agendy a pracovnú vyťaženosť (štátnych) zamestnancov, ako aj na zaujatosť (štátneho) zamestnanca, ak je odôvodnená.

V prípade, ak štátny orgán podľa vyššie uvedených pravidiel vyhodnotí, že jeho personálne kapacity na príslušnom organizačnom útvare sú dostatočné, je povinný skúmať „odbornosť“ týchto personálnych kapacít. „Odbornosťou“ sa v tomto prípade nechápe dosiahnuté vzdelanie a získaná kvalifikácia (štátneho) zamestnanca – vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Vzdelanie a kvalifikácia (štátnych) zamestnancov je na účely pravidiel predpokladom, ktorý slúži výlučne na určenie skupiny (štátnych) zamestnancov, v rámci ktorej sa skúma ich (ne)dostatočný počet a ich „odbornosť“. Odbornosťou personálnych kapacít sa na účely pravidiel rozumie odborné zameranie konkrétneho (štátneho) zamestnanca s príslušnou kvalifikáciou v príslušnom odbore (zamestnanca s vysokoškolským právnickým vzdelaním minimálne druhého stupňa v odbore právo), napríklad v oblasti občianskeho práva, konkurzného práva, finančného práva, v oblasti verejného obstarávania, finančnej kontroly a podobne; pre posudzovanie odbornosti sú v tomto prípade podstatné aj odborné vedomosti, skúsenosti a schopnosti (štátnych) zamestnancov v príslušnom organizačnom útvare štátneho orgánu alebo obdobnom organizačnom útvare iného štátneho orgánu, v ktorom je poskytovanie právnych služieb podľa služobnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy súčasťou ich povinností. Odborné vedomosti, skúsenosti a schopnosti sa skúmajú najmä s ohľadom na to, či ide o „právnik - absolventa“, alebo o „právnik“ s praxou v inom právnom odvetví ako je predmet právnej služby, ktorú je potrebné zabezpečiť [napr. predmet právnej služby spočíva v aplikácii predpisov rodinného práva a (nový) zamestnanec má preukázateľnú prax len v oblasti finančného práva], prípadne s ohľadom na skúsenosti s konkrétnym predmetom právnej služby (napr. skúsenosti so zastupovaním v súdnom alebo inom konaní, s podaním žalôb alebo obdobných návrhov na začatie konania, s aplikáciou procesnoprávných predpisov a pod.), ako aj s ohľadom na kvalitu doterajších výstupov konkrétnych (štátnych) zamestnancov alebo náročnosť predmetu právnej služby, ktorú je potrebné zabezpečiť. Skúmanie „odbornosti“ v zmysle pravidiel slúži výlučne na účely skúmania nevyhnutnosti a účelnosti zabezpečenia externých právnych služieb advokáta a nie je podkladom pre aplikáciu akýchkoľvek disciplinárnych alebo iných konzekvencií v rámci pracovného, služobného alebo obdobného pracovného pomeru; pravidlá neslúžia a ani nenahrádzajú povinnosti vyplývajúce z iných právnych predpisov v oblasti štátnozamestnaneckého alebo iného pracovného pomeru napríklad v oblasti vyvodzovania zodpovednosti za nesplnenie si

služobných alebo pracovných úloh.

Vzhľadom na základný cieľ pravidiel (dosiahnuť stav, kedy štát bude využívať právne služby advokátov len v nevyhnutných prípadoch, pričom sa preferuje zabezpečovanie právnych služieb vlastnými kapacitami štátu) sa ustanovuje, že pre splnenie podmienky nedostatočnej personálnej kapacity alebo nedostatočnej odbornosti personálnych kapacít [čl. 3 ods. 2 písm. a)] je potrebné preukázanie nemožnosti alebo nehospodárnosti a neúčelnosti doplnenia vlastných odborných personálnych kapacít štátneho orgánu. Táto podmienka má za cieľ zabezpečiť, aby štátny orgán s ohľadom na objem (právnej) agendy patriacej do pôsobnosti konkrétneho organizačného útvaru štátneho orgánu priebežne skúmal (ne)dostatočnosť a odbornosť svojich vlastných personálnych kapacít v tomto konkrétnom organizačnom útvaru, prípadne útvaroch a následne vyhodnocoval potrebu ich doplnenia tak, aby bol reálne schopný zabezpečovať poskytovanie potrebných právnych služieb vlastnými „odbornými“ personálnymi kapacitami. Štátny orgán však môže preukázať nemožnosť doplnenia vlastných odborných personálnych kapacít napríklad nedostatkom odborných uchádzačov o konkrétne (štátnozamestnanecké) miesto alebo túto nemožnosť odôvodniť aj z časového hľadiska, kedy nie je reálne možné včas obsadiť príslušné (štátnozamestnanecké) miesto z dôvodu plynutia času napríklad na podanie žaloby, opravného prostriedku a pod. Nehospodárnosť a neúčelnosť doplnenia vlastných odborných personálnych kapacít štátneho orgánu možno konštatovať napríklad pri vzniku výnimočnej potreby zabezpečenia právnych služieb, kedy nie je hospodárne z hľadiska vynaloženia finančných prostriedkov na úhradu nákladov spojených so vznikom a obsadením nového (štátnozamestnaneckého) miesta, dopĺňať vlastné odborné personálne kapacity. Štátny orgán tak môže uvedené skutočnosti preukazovať rôznymi spôsobmi, napríklad výsledkami neúspešných výberových konaní, preukázaním nemožnosti obsadenia príslušných štátnozamestnaneckých miest z časového hľadiska, neefektívnosti obsadenia alebo dokonca vytvorenia nového štátnozamestnaneckého miesta a pod.

Odsek 8 upravuje povinnosť štátneho orgánu preukázať (ne)splnenie podmienok testu nevyhnutnosti formou písomného záznamu z testu nevyhnutnosti (ďalej len „písomný záznam“), v ktorom je štátny orgán povinný uviesť konkrétne skutočnosti odôvodňujúce (ne)splnenie jednotlivých podmienok testu nevyhnutnosti, dôkazy (najmä odkazy na príslušné listiny a iné písomnosti, dokumenty alebo spisy a pod.) preukazujúce skutočnosti uvádzané v odôvodnení písomného záznamu a výsledok z vykonaného testu nevyhnutnosti. Vo vzťahu k časti odôvodnenia týkajúcej sa podmienky významnosti testu nevyhnutnosti [čl. 3 ods. 2 písm. c)] sa ustanovuje, že obsah tejto časti odôvodnenia nesmie ohrozovať alebo znevýhodňovať postavenie štátu alebo štátneho orgánu v súdnom spore a nesmie ohrozovať verejný záujem alebo záujem štátu, t. j. v odôvodnení písomného záznamu v časti týkajúcej sa (ne)splnenia podmienky významnosti predmetu právnej služby sa nesmú uvádzať informácie, ktorých obsah je spôsobilý ohroziť alebo znevýhodniť postavenie štátu alebo štátneho orgánu v súdnom alebo inom konaní, ohroziť verejný záujem alebo záujem štátu. Z uvedeného dôvodu, pokiaľ existuje dôvodná obava, že informácie uvádzané v tejto časti odôvodnenia písomného záznamu by mohli spôsobiť jeden z uvádzaných následkov (napríklad vzhľadom na očakávané dopady a pod.), štátny orgán je oprávnený obmedziť rozsah a obsah tejto časti

odôvodnenia písomného záznamu na stručné konštatovanie významnosti v konkrétnej oblasti; predmetná časť odôvodnenia však musí byť prístupná pri výkone kontrolnej činnosti v súvislosti s nakladaním s verejnými prostriedkami, resp. významnosť musí byť pri prípadnej finančnej kontrole nakladania s verejnými prostriedkami preukázateľná.

K čl. 4

Ustanovujú sa konkrétne pravidlá zabezpečovania právnych služieb advokáta, ktoré sa obligatórne uplatňujú v prípadoch, kedy štátny orgán nepostupuje podľa zákona o verejnom obstarávaní a v prípadoch, kedy je predpokladaná celková hodnota predmetu požadovanej právnej služby (právnych služieb) vyššia ako finančný limit podľa § 5 ods. 3 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní (ďalej len „výber advokáta“). Výber advokáta je možné iniciovať až po splnení podmienok testu nevyhnutnosti a vyhotovení písomného záznamu, t. j. až po tom, ako štátny orgán jednoznačným spôsobom preukáže nevyhnutnosť a účelnosť využitia právnych služieb advokáta.

Pri výbere advokáta sa predpokladá, že štátny orgán primárne stanoví kritériá, na základe ktorých bude pri výbere advokáta postupovať a ktoré sú pre výber advokáta podstatné (napr. odborné zameranie advokáta, personálne kapacity a ich odbornosť, skúsenosti, poskytované benefity a pod.). Na základe stanovených kritérií následne štátny orgán realizuje základný prieskum trhu, pričom je na rozhodnutí štátneho orgánu, v akom rozsahu tento prieskum trhu bude realizovať. Výsledky prieskumu trhu sú podkladom pre následný postup štátneho orgánu, ktorý oslovuje najmenej piatich advokátov, u ktorých je odôvodnený predpoklad (najmä vzhľadom na dostupné informácie potrebné pre posúdenie stanovených kritérií o jednotlivých advokátoch, ktorí boli zaradení v prieskume trhu), že spĺňajú určené kritériá výberu advokáta. Štátny orgán oslovuje advokátov, ktorých vybral na základe vykonaného prieskumu trhu, zaslaním písomnej informácie o začatí výberu advokáta (ďalej len „oznámenie“). Oznámenie štátny orgán zasiela aj Slovenskej advokátskej komore a Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“). Štátny orgán pri zaslaní oznámenia prednostne postupuje podľa ustanovení zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“).

V odseku 5 sa ustanovujú obsahové náležitosti oznámenia, ktoré okrem základných údajov podľa písmena a) a b) musí obsahovať podmienky účasti vo výbere advokáta, t. j. podmienky, ktorých splnenie štátny orgán považuje za nevyhnutné, pričom obligatórne musia byť splnené podmienky účasti vo výbere advokáta uvedené v odseku 7. Štátny orgán je však oprávnený vzhľadom na predmet právnej služby určiť v oznámení aj iné podmienky účasti, ktorých splnenie požaduje, prípadne určiť osobitné podmienky účasti vo výbere advokáta pre advokáta, člena štatutárneho orgánu, člena dozornej rady alebo zamestnancov (napr. osobitne určené podmienky pre koncipientov, advokátov a pod.).

Ďalšími obligatónymi náležitosťami oznámenia sú opis predmetu právnych služieb a podklady potrebné na vypracovanie a predkladanie ponúk, návrh zmluvy o poskytovaní

právnych služieb, poučenie o povinnosti predložiť komplexný prehľad predpokladaných nákladov spojených s poskytovaním právnych služieb až do ukončenia ich poskytovania (ďalej len „prehľad budúcich nákladov“) a o jeho náležitostiach, lehota na predkladanie ponúk (nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia advokátovi), kritériá na vyhodnotenie ponúk a ďalšie potrebné informácie, ktoré konkrétny štátny orgán považuje za potrebné (napr. vyhlásenie o mlčanlivosti a pod.).

Obligatórnou náležitosťou oznámenia je poučenie o povinnosti predložiť komplexný prehľad budúcich nákladov. V rámci tohto poučenia štátny orgán uvádza, aké náležitosti požaduje pre prehľad budúcich nákladov, prípadne určí podmienky, za ktorých sa tento prehľad budúcich nákladov vyhotoví (napr. z dôvodu poskytovania právnych služieb, ktorých predmet je spojený s utajovanými alebo nezverejňovanými informáciami a pod.). Súčasťou poučenia je taktiež informácia o obmedzení vyplývajúcom z odseku 9, t. j. o tom, že po ukončení poskytovania právnych služieb nesmie reálny počet hodín poskytovania právnych služieb prekročiť o viac ako 30 % predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov, a že toto pravidlo sa neuplatňuje v prípadoch podľa čl. 6 ods. 4 druhá veta (ak predpokladaný počet hodín nebolo možné určiť a dodržať objektívnych dôvodov alebo z dôvodu mimoriadnych okolností, za ktoré advokát nezodpovedá). Prehľad budúcich nákladov slúži predovšetkým na zistenie celkovej možnej (predpokladanej) sumy, ktorú štátny orgán bude musieť vynaložiť na právne služby advokáta, a súčasne aj ako určenie maximálnej hranice celkovej hodinovej odmeny za poskytovanie právnych služieb.

Obligatórnou súčasťou oznámenia sú ďalej kritériá pre vyhodnotenie ponúk štátneho orgánu, ktoré musia byť v oznámení uvedené aj s označením ich relatívnej váhy alebo s uvedením poradia dôležitosti jednotlivých kritérií. V odseku 10 sa ustanovujú všeobecné kritériá, na ktoré musí štátny orgán prihliadať, pričom by mal dodržať aj poradie ustanovených kritérií, v ktorých dôraz sa kladie na odbornosť a odborné skúsenosti. Cena nie je (nemôže byť) pri právnych službách prvoradým kritériom, nakoľko prvoradým kritériom v tejto oblasti je predovšetkým odbornosť a profesionalita. Okrem kritérií uvedených v odseku 10 si môže štátny orgán určiť aj iné kritériá, prípadne môže ustanovené kritériá osobitne špecifikovať podľa svojich potrieb (napr. určiť minimálne skúsenosti v konkrétnej právnej oblasti, minimálny počet advokátov, koncipientov a pod.), ktoré však musí ohodnotiť (určiť ich relatívnu váhu) tak, aby pri vyhodnocovaní ponúk boli tieto určené kritériá jednoznačne určiteľné, vrátane ich poradia a významu, prípadne hodnoty (napr. relatívna váha, prípadne získané body a pod.).

Odsek 11 upravuje postup a povinnosti štátneho orgánu po doručení ponúk advokátov. V tomto štádiu štátny orgán skúma na základe doručených ponúk a ich príloh, či advokáti, ktorí doručili ponuky, spĺňajú určené podmienky účasti. V prípade, ak štátny orgán zistí, že niektorý z advokátov nespĺňa určené podmienky účasti, bezodkladne vyzve advokáta, aby v lehote dvoch pracovných dní preukázal splnenie podmienok účasti, pričom označí podmienku účasti, ktorá nebola preukázaná, a poučí advokáta, akým spôsobom je potrebné splnenie danej podmienky preukázať, a že v prípade nesplnenia uloženej povinnosti sa na doručenie ponuky advokáta nebude prihliadať. V pravidlách nie je určený konkrétny spôsob

doručovania výzvy na dodatočné preukázanie splnenia podmienok účasti vo výbere advokáta, avšak vzhľadom na cieľ materiálu a ustanovené lehoty pre proces výberu advokáta sa predpokladá, že štátny orgán použije najrýchlejší a najefektívnejší spôsob doručovania, pričom doručenie výzvy musí byť preukázateľné.

Odsek 12 ustanovuje štátnemu orgánu povinnosť vyhodnotiť doručené ponuky advokátov, ktorí splnili podmienky účasti vo výbere advokáta, najneskôr do 15 dní od uplynutia lehoty na predkladanie ponúk. Lehota 15 dní je nemenná, nemožno ju predĺžiť, pričom na plynutie tejto lehoty nemá vplyv lehota určená na dodatočné preukazovanie podmienok účasti advokáta a jej plynutie, preto štátny orgán musí konať urýchlene a efektívne tak, aby dodržal ustanovenú 15 dňovú lehotu. Štátny orgán vyhodnocuje doručené ponuky podľa určených kritérií, pričom o vyhodnotení ponúk spisuje zápisnicu, ktorá musí obsahovať ustanovené náležitosti podľa odseku 13. Doručené ponuky advokátov štátny orgán vyhodnocuje prostredníctvom viacerých zamestnancov, pričom forma (napr. komisia s nepárnym počtom členov) vyhodnotenia sa ponecháva na rozhodnutí štátneho orgánu.

Po vyhodnotení ponúk je štátny orgán povinný bezodkladne doručiť advokátom, ktorí na základe oznámenia doručili štátnemu orgánu ponuky, oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk s odôvodnením. Advokátom zúčastneným na výbere advokáta sa doručuje len stručné odôvodnenie vyhodnotenia ponúk obsahujúce predovšetkým informáciu o tom, či bol advokát vo výbere úspešný alebo nie, výsledok hodnotenia jeho ponuky na základe určených kritérií, prípadne poradie (umiestnenie) jeho ponuky a stručné zhrnutie výberu. V prípade, ak sa výberu advokáta zúčastnili advokáti, ktorí nespĺnili podmienky účasti alebo v určenej lehote nepreukázali splnenie podmienok účasti vo výbere advokáta, aj týmto advokátom sa zasiela oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk, ktorého odôvodnenie obsahuje informáciu o dôvodoch vylúčenia z výberu advokáta.

Vzhľadom na to, že čas a jeho plynutie pri právnych službách zohráva dôležitú úlohu, je potrebné v rámci výberu advokáta zastrešiť aj situáciu, kedy je štátny orgán v preukázateľnej časovej tiesni (napr. plynie určená alebo ustanovená lehota na uplatnenie jeho práv, na ochranu jeho práv alebo oprávnených záujmov a pod.) a z tohto dôvodu nie je objektívne možné realizovať výber advokáta podľa ustanovených pravidiel (napr. pri doručení žaloby a určení lehoty na vyjadrenie pod hrozbou vydania rozsudku pre zmeškanie a pod.) tak, aby bol vybraný advokát včas, resp. hrozí dôvodná obava zo zmeškania určenej alebo ustanovenej lehoty. Pre takéto prípady sa preto ustanovuje výnimka, podľa ktorej štátny orgán, ktorý sa nachádza v preukázateľnej časovej tiesni, je oprávnený uzatvoriť zmluvu o poskytovaní právnych služieb aj bez splnenia podmienok uvedených v odsekoch 2 až 14, avšak pred uzatvorením zmluvy o poskytovaní právnych služieb musí vyhodnotiť nevyhnutnosť a účelnosť využitia právnych služieb advokáta (čl. 3 ods. 2 a 3), t. j. musí vykonať test nevyhnutnosti (test nevyhnutnosti musí byť splnený). O realizácii výberu advokáta v časovej tiesni je štátny orgán povinný vyhotoviť písomný záznam s odôvodnením, ktoré obsahuje nielen odôvodnenie časovej tiesne, ale aj informácie a skutočnosti preukazujúce, že boli splnené podmienky podľa čl. 3 ods. 2 a 3, teda že test nevyhnutnosti bol splnený.

Bezodkladne (ihneď) po uzatvorení zmluvy o poskytovaní právnych služieb, prípadne podľa možností aj pred uzatvorením tejto zmluvy je štátny orgán povinný požadovať od advokáta preukázanie skutočností uvedených v odseku 7 a predloženie prehľadu budúcich nákladov. Pre zabezpečenie splnenia týchto povinností a na účely právnej istoty je potrebné, aby zmluva o poskytovaní právnych služieb, prípadne jej návrh obsahoval ustanovenia týkajúce sa týchto otázok a zohľadňoval pravidlo plynúce z odseku 9 (reálny počet hodín sa nesmie odchýliť, resp. prekročiť o viac ako 30% predpokladaný počet hodín), vrátane výnimiek uvedených v čl. 6 ods. 4 pravidiel.

K čl. 5

Zavádza sa pravidlo, že rozhodným právom pre zmluvu o poskytovaní právnych služieb, uzatvorenú či už na základe verejného obstarávania alebo na základe výberu advokáta podľa pravidiel, bude právo slovenské a zmluva o poskytovaní právnych služieb musí byť koncipovaná tak, aby zabezpečovala vyváženosť práv a povinností účastníkov zmluvného vzťahu. Zmluva o poskytovaní právnych služieb má mať obligatórne písomnú formu a osobitne sa zdôrazňuje pravidlo vo vzťahu k možnostiam vypovedania zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Zmluva o poskytovaní právnych služieb nesmie obsahovať také ustanovenia, ktoré by vylučovali možnosť vypovedania zmluvy o poskytovaní právnych služieb (išlo by o zmluvu nevypovedateľnú) alebo ustanovenia, ktoré by umožňovali vypovedať zmluvu v lehote dlhšej ako tri mesiace.

K čl. 6

Pri dojednávaní odmeny advokáta podľa návrhu pravidiel platia ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom k určitým druhom odmeny sa týmito pravidlami zavádzajú osobitosti pre štátne orgány. Pravidlá odmeňovania advokátov, ktoré nie sú dotknuté ustanoveniami návrhu pravidiel, sa riadia ustanoveniami vyhlášky, vrátane možnosti kombinovať spôsoby určenia zmluvnej odmeny za poskytované právne služby podľa § 2 ods. 3 vyhlášky, napríklad je možná kombinácia podielovej odmeny s hodinovou odmenou, podielovej odmeny s tarifnou odmenou dohodnutou inak ako základnou sadzbou tarifnej odmeny, hodinovej odmeny s paušálnou odmenou a pod.

Pri dojednaní podielovej odmeny sa zavádza princíp regresívneho odmeňovania s ohľadom na hodnotu veci, ktorá je predmetom konania pred súdom alebo iným orgánom, kedy sa so stúpajúcou hodnotou veci znižuje sadzba podielovej odmeny v príslušnom rozsahu, avšak podielová odmena do ustanovenej hranice (výšky) je nedotknutá. Príklady výpočtu podielovej odmeny na základe tohto pravidla:

Určenie odmeny	Hodnota predmetu sporu	%	Odmena
a) do 100 tis. 10%	100 000	10	10 000
b) zo sumy presahujúcej 100 tis. do 10 mil. 5%	120 000	(10 tis. + 5% z 20 tis)	11 000

b) zo sumy presahujúcej 100 tis. do 10 mil. 5%	450 000	(10 tis. + 5% z 350 tis)	27 500
b) zo sumy presahujúcej 100 tis. do 10 mil. 5%	520 000	(10 tis. + 5% z 420 tis)	31 000
b) zo sumy presahujúcej 100 tis. do 10 mil. 5%	985 000	(10 tis. + 5% z 885 tis)	54 250
b) zo sumy presahujúcej 100 tis. do 10 mil. 5%	4 999 000	(10 tis. + 5% zo 4 899 tis)	254 950
b) zo sumy presahujúcej 100 tis. do 10 mil. 5%	9 999 000	(10 tis. + 5% z 9 899 tis)	504 950
c) zo sumy presahujúcej 10 mil. do 100 mil. 1%	12 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis.+ 1% z 2mil.)	525 000
c) zo sumy presahujúcej 10 mil. do 100 mil. 1%	19 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis.+ 1% z 9mil.)	595 000
c) zo sumy presahujúcej 10 mil. do 100 mil. 1%	21 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis.+ 1% z 11 mil.)	615 000
c) zo sumy presahujúcej 10 mil. do 100 mil. 1%	49 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis.+ 1% z 39 mil.)	895 000
c) zo sumy presahujúcej 10 mil. do 100 mil. 1%	55 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis.+ 1% z 45 mil.)	955 000
c) zo sumy presahujúcej 10 mil. do 100 mil. 1%	100 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis.+ 1% z 90 mil.)	1 405 000
d) zo sumy presahujúcej 100 mil. 0,1%	190 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis +1% z 99mil. + 0,1% z 90mil.)	1 495 000
d) zo sumy presahujúcej 100 mil. 0,1%	210 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis +1% z 90mil. + 0,1% z 110mil.)	1 515 000
d) zo sumy presahujúcej 100 mil. 0,1%	500 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis +1% z 90mil. + 0,1% z 400mil.)	1 805 000
d) zo sumy presahujúcej 100 mil. 0,1%	1 000 000 000	(10tis. + 5% z 9.900tis +1% z 90mil. + 0,1% z 900mil.)	2 305 000

V odseku 2 sa zavádza pravidlo, podľa ktorého môže príslušný štátny orgán pred uzatvorením zmluvy o poskytovaní právnych služieb, resp. už v procese výberu advokáta, požiadať vládu Slovenskej republiky o súhlas s dohodnutím podielovej odmeny vyššej ako je výška podielovej odmeny upravená v odseku 1, a to v prípadoch, ak ide o vec s medzinárodným

prvkom, hrozí značná škoda alebo v iných výnimočných a odôvodnených prípadoch, kedy je predpoklad, že ustanovené hranice podielovej odmeny v odseku 1 nie sú postačujúce pre zabezpečenie právnych služieb. O súhlas vlády Slovenskej republiky s dohodnutím vyššej podielovej odmeny ako podielovej odmeny ustanovenej v odseku 1 žiada príslušný štátny orgán, ktorý obstaráva alebo zabezpečuje právne služby, a to na základe odporúčania ministerstva financií a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Úprava v odseku 3 a 4 nadväzuje, konkretizuje a dopĺňa úpravu prehľadu budúcich nákladov vo vzťahu k hodinovej odmene obsiahnutú v čl. 4 ods. 5 písm. e) a ods. 9. Odsek 3 ustanovuje pravidlo, že v zmluve o poskytovaní právnych služieb nesmie byť dohodnutá vyššia výška hodinovej odmeny, než tá, aká bola uvedená advokátom v prehľade budúcich nákladov predloženom v doručenej ponuke v rámci výberu advokáta podľa čl. 4 pravidiel. V prípade, ak je prehľad budúcich nákladov predkladaný až po uzatvorení zmluvy o poskytovaní právnych služieb (čl. 4 ods. 15), výška hodinovej odmeny uvádzaná v prehľade budúcich nákladov nesmie byť vyššia ako výška hodinovej odmeny uvedená v zmluve o poskytovaní právnych služieb.

Keďže základným účelom zavedenia povinnosti predložiť prehľad budúcich nákladov je zistenie celkovej (predpokladanej) sumy, ktorú štátny orgán bude musieť vynaložiť na tieto právne služby, a súčasne určenie maximálnej hranice celkovej odmeny za poskytovanie právnych služieb (vrátane odchýlky 30%), vyžaduje sa striktné dodržanie tejto maximálnej hornej hranice celkovej (hodinovej) odmeny, t. j. v prípade ak reálny počet hodín prekračuje o viac ako 30% predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov, odmena za tieto „hodiny nad rámec“ advokátovi nepatrí (nemá na ňu nárok), čo musí byť zohľadnené v zmluve o poskytovaní právnych služieb. Zmluva o poskytovaní právnych služieb tak musí obsahovať klauzulu, podľa ktorej advokát nemá právny nárok na odmenu za „hodiny nad rámec“. Avšak aj v prípade tohto striktného pravidla platí výnimka, t. j. v prípade, ak reálny počet hodín prekračuje o viac ako 30% predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov, odmena za tieto „hodiny nad rámec“ patrí advokátovi len v prípade, ak sú súčasne splnené nasledujúce podmienky:

- predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov nemohol advokát určiť ani pri vynaložení všetkej odbornej starostlivosti, ktorú je možné od neho požadovať,
 - predpokladaný počet hodín uvedený v prehľade budúcich nákladov nebolo možné dodržať vrátane povolenej odchýlky 30% z objektívnych dôvodov alebo v dôsledku mimoriadnych okolností (*vis maior*),
 - za vzniknuté objektívne dôvody alebo mimoriadne okolnosti advokát nenesie zodpovednosť,
 - advokát písomne odôvodní a preukáže vznik objektívnych dôvodov alebo mimoriadnych okolností, ako aj skutočnosť, že za vznik týchto dôvodov a okolností nenesie zodpovednosť.
- Všetky tieto pravidlá a podmienky vzťahujúce sa k hodinovej odmene a nároku na ňu uvedené v odseku 3 a 4 musia byť zohľadnené v zmluve o poskytovaní právnych služieb.

V odseku 5 sa upravuje možnosť dohodnúť v zmluve o poskytovaní právnych služieb, že advokátovi patrí odmena až do výšky vymoženej náhrady trov právneho zastúpenia, ak advokát spor úspešne ukončí a súčasne mu súd alebo iný orgán rozhodujúci o trovách

právneho zastúpenia tieto trovy prizná; advokátovi v tomto prípade môže patriť odmena až do výšky vymoženej náhrady trov právneho zastúpenia, ak tieto trovy právneho zastúpenia (odmena) budú vyššie, ako súhrnná odmena, ktorá advokátovi patrí podľa zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Pokiaľ uvedené nie je súčasťou zmluvy o poskytovaní právnych služieb, priznané trovy právneho zastúpenia je advokát povinný vrátiť štátnemu orgánu do siedmych dní od ich prijatia; toto pravidlo je potrebné taktiež zohľadniť v zmluve o poskytovaní právnych služieb.

K čl. 7

Zabezpečovanie právnych služieb podľa pravidiel realizuje vo väčšine prípadov štátny orgán, ktorý konkrétne právne služby potrebuje, resp. do ktorého pôsobnosti patrí predmet právnej služby, ktorú je nevyhnutné zabezpečiť, a u ktorého sú splnené podmienky testu nevyhnutnosti. Pred výberom advokáta na zabezpečenie právnych služieb, ktoré sú nevyhnutné, je však príslušný štátny orgán povinný skúmať možnosť zabezpečenia poskytovania právnych služieb prostredníctvom nadriadeného orgánu, pričom pri skúmaní tejto možnosti sa riadi predovšetkým zásadou nevyhnutnosti a účelnosti a zásadou hospodárnosti a efektívnosti nakladania s verejnými prostriedkami. Ak štátny orgán vyhodnotí túto možnosť napríklad ako nepotrebnú (napr. zastupovanie nadriadeným orgánom nie je prípustné), nemožnú z dôvodu časového hľadiska (napr. z dôvodu časovej tiesne), neúčelnú, neefektívnu a pod., nie je potrebné, aby tento štátny orgán zasielal odôvodnenú žiadosť nadriadenému orgánu.

Pokiaľ príslušný štátny orgán skonštatuje, že je vhodné a potrebné najprv požiadať nadriadený štátny orgán o zabezpečenie právnych služieb, zašle nadriadenému orgánu odôvodnenú žiadosť; forma doručovania nie je ustanovená, avšak na účely právnej istoty je potrebné túto žiadosť doručovať preukázateľným spôsobom (odporúča sa aplikácia ustanovení o e-Governmente).

Príslušný štátny orgán môže požadovať zabezpečenie poskytovania právnych služieb buď formou priameho poskytovania právnych služieb nadriadeným štátnym orgánom alebo zabezpečením výberu advokáta. Priame poskytovanie právnych služieb nadriadeným štátnym orgánom je možné len v prípade, ak takéto zastupovanie nevylučuje osobitný predpis, pričom táto forma zabezpečenia právnych služieb má prednosť pred výberom advokáta alebo verejným obstarávaním právnych služieb. Priame poskytovanie právnych služieb nadriadeným štátnym orgánom neprichádza do úvahy napríklad v civilnom súdnom konaní v konaniach súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou, v sporoch o ochranu práva duševného vlastníctva, v dovolacom konaní a pod., taktiež v niektorých konaniach pred správny súd, pretože v týchto prípadoch je zákonom ustanovené povinné zastúpenie advokátom (povinné zastúpenie nie je potrebné len v prípade, ak je účastník konania právnickou osobou a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; zastupovanie nadriadeným štátnym orgánom nemožno subsumovať pod žiadnu z uvedených výnimiek z povinného zastúpenia v konaní). V ostatných prípadoch sa priame poskytovanie právnych služieb realizuje buď formou

priamej aktívnej spolupráce, najmä v prípade, ak nejde právne služby sporového charakteru, alebo príslušný štátny orgán udelí splnomocnenie nadriadenému štátnemu orgánu na zastupovanie v konaní (rozsah udeleného splnomocnenia závisí od dohody štátnych orgánov).

Realizovať výber advokáta môže nadriadený orgán len v prípade, ak súčasťou žiadosti o zabezpečenie výberu advokáta príslušného štátneho orgánu, ktorá je odôvodnená (existujú relevantné dôvody, prečo tento výber advokáta nemôže realizovať príslušný štátny orgán, napr. nedostatočné personálne kapacity), je aj písomný záznam o vykonanom teste nevyhnutnosti, z ktorého jednoznačne vyplýva, že podmienky testu nevyhnutnosti podľa čl. 3 ods. 2 a 3 boli splnené (t. j. nadriadený orgán zrealizuje výber advokáta, prípadne obstarávanie podľa zákona o verejnom obstarávaní). Výber advokáta však môže nadriadený štátny orgán realizovať v súlade so zásadou nevyhnutnosti a účelnosti až v prípade, ak sám nemá reálnu možnosť a schopnosť poskytnúť požadované právne služby.

Štátny orgán je povinný vždy a za každých okolností skúmať hospodárnosť a účelnosť nakladania s verejnými prostriedkami, ktoré sú určené alebo ktoré vynakladá na zabezpečenie právnych služieb, ako aj na využívanie právnych služieb advokátov. Aj z uvedených dôvodov sa príslušnému štátnemu orgánu ukladá povinnosť zabezpečiť výkon kontroly plnenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb (či sú tieto služby poskytované v súlade so zmluvou, kvalitne, efektívne, účelovo, hospodárne, či nejde o duplicitné poskytovanie právnych služieb a pod.) a povinnosť koordinácie poskytovania právnych služieb (napr. spolupráca pri podávaní opravných prostriedkov, schvaľovanie konkrétneho postupu, ak si vyžaduje vynaloženie vyšších finančných prostriedkov, spolupráca pri poskytovaní účinnej obrany v konaní a pod.) prostredníctvom povereného štátneho zamestnanca s kvalifikáciou v odbore právo.

K čl. 8

V súlade so základnou zásadou transparentnosti sa ukladá povinnosť zverejňovať na webovom sídle štátneho orgánu, ktorý zabezpečoval výber advokáta, zápisnicu o vyhodnotení ponúk (čl. 4 ods. 13) a písomný záznam o výbere advokáta v časovej tiesni s odôvodnením (čl. 4 ods. 15). Štátny orgán, ktorý uzatvoril zmluvu o poskytovaní právnych služieb na základe výberu advokáta je povinný uzatvorenú zmluvu o poskytovaní právnych služieb zverejniť aj na svojom webovom sídle, ako aj každú zmenu alebo doplnenie tejto zmluvy.

Príslušný štátny orgán, ktorý právne služby na základe vykonaného testu nevyhnutnosti obstarával podľa zákona o verejnom obstarávaní, je povinný zverejňovať na svojom webovom sídle uzatvorenú zmluvu o poskytovaní právnych služieb a každú jej zmenu alebo doplnenie (každý dodatok). Vo vzťahu k rámcovej dohode sa neupravuje osobitne otázka zverejňovania rámcovej dohody, nakoľko zverejňovanie uzatvorenej rámcovej dohody nie je potrebné, avšak príslušný štátny orgán je povinný zverejniť na svojom webovom sídle každú tzv. realizačnú zmluvu uzatvorenú na základe uzatvorenej rámcovej zmluvy, ako aj každú jej zmenu alebo doplnenie.

Písomný záznam z testu nevyhnutnosti (čl. 3 ods. 8) príslušný štátny orgán zverejňuje až súčasne s uzatvorenou zmluvou o poskytovaní právnych služieb. Písomný záznam z testu

nevyhnutnosti štátny orgán zverejňuje len v prípade, že jeho obsah a informácie v ňom uvedené nie sú v rozpore so záujmami štátneho orgánu, t. j. napríklad v prípade, ak by zverejnením tohto záznamu bolo ohrozené uplatňovanie práv štátneho orgánu, prípadne štátu vo vedenom súdnom konaní.

Na účely evidencie a prevencie súdnych sporov sa ukladá ministerstvu financií viesť centrálny zoznam všetkých súdnych sporov, v ktorých štátny orgán využíva služby advokáta. Štátny orgán je preto povinný bezodkladne ministerstvu financií oznámiť uzatvorenie každej zmluvy o poskytovaní právnych služieb, vrátane jej zmien a doplnkov, ako aj prípadný spôsob ukončenia zmluvného vzťahu s advokátom, vrátane uvedenia informácie o druhu a výške zaplatenej odmeny a výsledku poskytovania právnych služieb (napr. informáciou o tom, či v súdnom konaní mal štátny orgán úspech, čiastočný úspech a pod.). Pokiaľ vznikne situácia, že došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu s advokátom, avšak nedošlo k zaplateniu dohodnutej odmeny, príslušný štátny orgán je povinný splniť svoju oznamovaciu povinnosť napriek uvedenému, pričom vo vzťahu k druhu a výške odmeny uvedie skutočnosti, prečo nedošlo k úhrade dohodnutej zmluvnej odmeny, prípadne informáciu o tom, kedy táto úhrada bude realizovaná a v akom rozsahu.

Ministerstvu financií sa na účely prevencie súdnych sporov umožňuje vykonávať kontrolu poskytovania právnych služieb advokátom v príslušnom štátnom orgáne, avšak len so súhlasom tohto štátneho orgánu. Ministerstvo financií je súčasne oprávnené poskytovať usmernenia príslušnému štátnemu orgánu týkajúce sa poskytovania právnych služieb, zmluvného vzťahu s advokátom, prípadne usmernenia k ďalším súvisiacim otázkam.

K čl. 9

Vzhľadom na to, že pravidlá sa týkajú aj existujúcich právnych vzťahov a procesov spojených s poskytovaním právnych služieb zo strany advokátov, navrhujú sa prechodné ustanovenia.

Vo vzťahu k existujúcim zmluvám o poskytovaní právnych služieb k 1. júnu 2019, na základe ktorých majú byť alebo sú štátnemu orgánu poskytované právne služby advokáta, sa navrhuje zavedenie povinnosti štátneho orgánu oznámiť ministerstvu financií najneskôr do 1. júla 2019 existenciu takejto zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Rovnako je štátny orgán povinný oznámiť ministerstvu financií aj ukončenie zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzatvorenú pred 1. júnom 2019 s uvedením spôsobu ukončenia zmluvy, druhu a výšky zaplatenej odmeny a výsledku poskytovania právnych služieb. Uvedená povinnosť sa zavádza na účely zabezpečenia prevencie súdnych sporov a na evidenčné účely.

K čl. 10

Účinnosť pravidiel sa navrhuje od 1. júna 2019.